

УДК 72.012.

Боровський І.В.¹, Пасічна Т.О.¹

¹ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка

ПОШУК КОНЦЕПЦІЇ ВІДНОВЛЕННЯ АРХІТЕКТУРИ ПОШКОДЖЕНОЇ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ

Жахливі наслідки війни спонукають до пошуку концептуальних підходів у відновленні частково пошкодженої, тобто не повністю зруйнованої архітектури. Нормативними документами визначаються такі процеси як реконструкція [1], реновація [2], реставрація, збереження, відновлення, або реабілітація [3]. Відповідно до статусу і подальшого використання архітектурної споруди застосовується той чи інший підхід і порядок дій до її відновлення, і передбачає роботу з збудованими будинками, які потребують певних змін. Але не один із них не передбачає військових, навмисних руйнувань, де руйнується будь яка частина будівлі або архітектурного комплексу, і в цих документах не розглядаються етапи повернення цілісності архітектурної форми залишаючи при цьому в концепції естетичного вигляду фасаду пам'ятки про руйнування в минулому.

Мова йде про будинки, які відіграють певну роль у формуванні архітектурного міського середовища і є частиною історичного архітектурного надбання, є історичною пам'яттю городян старшого покоління, іноді навіть обличчям міста, не будучи при цьому пам'ятниками архітектури під захистом закону про історичні пам'ятки.

Підходи до відновлення пошкодженої архітектури мають бути переосмисленими, доповнитись новим змістом, змінитися, як і все життя, після 24.02.2022р. Так, як потерпілі споруди стають живими свідками нової сучасної історії.

Суспільство, відбудовуючи і відновлюючи частково зруйновані війною будівлі, має змогу додавати їм нову змістову місію, не змінюючи їх основну функцію і призначення, надавати новий статус – відбудовані і відновлені будівлі мають стати, через архітектуру, пам'ятниками історичних подій, нагадуванням нинішнім і наступним поколінням у повсякденному житті, про війну і «братерство» сусідньої держави. І такі зміни стануть гідним вшануванням пам'яті Героїв, які боролись за свободу і незалежність народу України.

Використовуючи «Контраст», як засіб поєднання елементів композиції в архітектурному формуванні, досягається єдність сприйняття цілісного об'єкту з точки зору архітектурної композиції, форми і змісту. Контраст застосовується для створення акценту, для звертання уваги на певний елемент, створення напруження. Акцент надає композиції емоційну або

символічну значимість, що спонукає задумуватися і шукати відповіді на різні запитання що виникають на рівні підсвідомості.

На тлі потерпілої архітектурної споруди зруйнований фрагмент відбудовується у новому, іншому стилі, новими засобами, матеріалами і навіть конструкціями, як символ протидії, незламності і впевненості у світле майбутнє, при цьому закони архітектурної, об'ємно-просторової композиції є головними і допомагають досягти нової архітектурної єдності.

Протиставлення «Старого» і «Нового» в єдиному об'єкті на контрастних співвідношеннях у відновлені зруйнованої архітектури спонукає не до «Точної реконструкції» – відтворення початкового стану з використанням нових матеріалів. І навіть не до «Змодельованої реконструкції» – не точного відтворення архітектурної споруди, через брак даних. Такий підхід не схожий і на «Реплікативну реконструкцію», яка є імітацією, а не інтерпретацією колишнього об'єкту.

Такий підхід – це створення нової концепції, нової філософії, нового розуміння і нового виду реконструкції архітектурних будівель, частково зруйнованих війною. Більше того – це створення нового виду пам'ятників. Така оновлена і відбудована архітектура набуває нового сенсу і нового змісту.

Війна є каталізатором переоцінки цінностей. Вона змінює відношення людини до цінностей, як матеріальних так і духовних. Краса архітектурного мистецтва, як символ епохи в якій вона була створена, збережеться в архітектурних альбомах, енциклопедіях і вивчатиметься у підручниках. Віцілілі фрагменти будуть наочним підтвердженням і демонстрацією її краси і величчя. І як рубці на тілі архітектури, нові фрагменти замість зруйнованих частин, будуть нагадувати про трагічні часи і смертельні рани. Достовірне відтворення зруйнованої архітектури втрачає актуальність перед цінностями людських життів, нагадуванням про які у повсякденні, покликані нові пам'ятники, створені архітектурою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ДБН А.2.2-3:2014 Склад та зміст проектної документації на будівництво [Текст]. [Чинний від 2014-10-01]. К: Мінрегіон України, 2014. 5с.
2. ДБН Б 2.2-12:2019 Планування та забудова територій [Текст]. [Чинний від 2019-10-01]. К: Мінрегіон України, 2019. 8 с.
3. ДБН А.2.2-14:2016 Склад та зміст науково-проектної документації на реставрацію пам'яток архітектури та містобудування [Текст]. [Чинний від 2022-09-01]. К: Мінрегіон України, 2022. 4 с.